

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 listopada 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zobowiązał P. L. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01.2018 r. do 31.01.2018 r. oraz 01.12.2018 r. do 31.12.2018 r. w łącznej kwocie 1869,80 zł z tytułu renty socjalnej z uwagi na osiągnięcie przychodu przekraczającego 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia

/decyzja – k. 86 – 86 odw. akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożyła wnioskodawczyni. W uzasadnieniu wnioskodawczyni wskazała, że naliczone kwoty wynikają z teoretycznie przekroczonego progu dochodowego, który uzależnia wypłatę świadczenia-emerytalno-rentowego. Wnioskodawczyni wyjaśniła, że w roku 2018 r. przebywała na urlopie macierzyńskim, który rozpoczęła w grudniu 2017 r., w czasie, którego otrzymywała świadczenie zasiłku macierzyńskiego wypłacanego przez ZUS. W styczniu 2018 r. otrzymała zasiłek macierzyński w kwocie 1037,66 zł, które było formą wyrównania za grudzień 2017 r. oraz (...),40 co było kwotą za styczeń 2018 r. Zdaniem wnioskodawczyni organ rentowy zsumował te kwoty jako dochód styczniowy. Wnioskodawczyni podniosła, że nie miała wpływu na wypłatę daty świadczenia z ZUS. Ponadto w zakresie grudnia 2018 r. podniosła, że osiągnęła 193,63 co stanowiło rozliczenie urlopu macierzyńskiego za 6 dni grudnia wypłacone przez ZUS oraz (...), 75 brutto, którą zgłosił pracodawca do ZUS-u w chwili wygaśnięcia umowy o pracę co stanowiło kwotę rozliczającą niewykorzystaniu urlopu w okresie trwania umowy z powodu tego, że od 2017 r. wnioskodawczyni przebywała na zwolnieniu z powodu ciąży, a następnie od 08.12.2017 r. na urlopie macierzyńskim. Dlatego pracodawca był zobowiązany do rozliczenia i wypłaty zebranego urlopu. Zdaniem wnioskodawczyni kwota, którą otrzymała nie była kwotą jej miesięcznego dochodu z grudnia 2018 r.

/odwołanie – k. 3 – 4/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wskazując w uzasadnieniu, że przychód wnioskodawczyni z tytułu zatrudnienia w okresie od 1 stycznia 2018 r. – 31.01.2018 r. przekroczył 70 % przeciętnego wynagrodzenia tj. 2979,00 zł, bowiem wyniósł 3253,12 zł. Natomiast od 1 grudnia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r., przekroczył 70% przeciętnego wynagrodzenia tj. 3206,20 zł, bowiem wyniósł 7049 zł. Dlatego też zaskarżoną decyzją zobowiązano ubezpieczoną do zwrotu świadczenia za styczeń 2018 i grudzień 2018 r.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5 – 6/

Pismem procesowym z dnia 12 czerwca 2020 r. profesjonalny pełnomocnik wnioskodawczyni zaskarżył decyzję organu rentowego z dnia 25.11.2019 r. Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez uznanie, że świadczenie z tytułu renty socjalnej pobrane przez ubezpieczoną w okresach od 01.01.2018 r. do 31.01.2019 r. oraz 01.12.2018 r. o 31.12.2018 r. było nienależne, podczas gdy wnioskodawczyni bez swojej winy z przyczyn leżących wyłącznie po stronie organu rentowego otrzymała w styczniu 2018 r. świadczenie z tytułu zasiłku macierzyńskiego za dwa okresy rozliczeniowe, co spowodowało przekroczenie minimalnego progu 70 % wynagrodzenia oraz uznanie, że ubezpieczona została w prawidłowy sposób pouczona o konieczności zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z tytułu renty socjalnej za okres od 01.12.2018 r. do 31.12.2018 r. w związku ze zwiększonym przychodem z tytułu ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, podczas gdy w decyzji o przyznaniu renty socjalnej organ rentowy posługuje się ogólnymi, niezrozumiałymi dla ubezpieczonej pojęciami ustawowymi, definiującymi świadczenie nienależnie pobrane oraz uznanie, że ubezpieczona w sposób świadomy pobrała nienależne świadczenie z tytułu renty socjalnej za okres od 01.12.2018 r. do 31.12.2018 r. w związku ze zwiększonym przychodem z tytułu ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, podczas gdy świadczenie to zostało wypłacone ubezpieczonej bez jej winy, a jego wysokość uzależniona była od obiektywnej okoliczności przebywania przez ubezpieczoną na urlopie macierzyńskim i niemożności wykorzystania w tym czasie urlopu wypoczynkowego przysługującego w ramach stosunku pracy. Pełnomocnik wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w

całości i niezobowiązanie ubezpieczonej do zwrotu świadczenia z tytułu renty socjalnej za okres od 01.12.2018 r. do 31.12.2018 r.

Na rozprawie w dniu 26 września 2019 r. pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie oraz wniósł o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu oświadczając, że koszty te nie zostały opłacone w całości, ani w części. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/protokół rozprawy z dnia 26 września 2019 r. – 00:19:05 – 00:26:46 – płyta CD – k. 69/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 3 września 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. podjął wypłatę renty socjalnej od 3.09.2015 r., która przysługuje wnioskodawczyni na stałe. Organ rentowy przyznając ubezpieczonej rentę i w każdej następnej decyzji pouczył ubezpieczoną w ust. VII.I o konieczności powiadomienia organu rentowego o wszelkich okolicznościach mających wpływ na prawo do renty.

/decyzja – k. 31 akt ZUS, pouczenie – k. 31 akt ZUS/

Obecnie ubezpieczona jest uprawniona do renty socjalnej na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 13 września 2019 r. na mocy, której przyznano P. L. rentę na stałe. Decyzja ta także zawierała pouczenie o konieczności powiadomienia organu rentowego o wszelkich okolicznościach mających wpływ na prawo do renty oraz o treści art. 10 ust. 6 ustawy o rencie socjalnej.

/decyzja - k.75 – 76 akt ZUS/

Za okres od 01.12.2018 r. do 01.12.2018 r. Wnioskodawczyni otrzymała przychód w wysokości 7049,75 zł za ekwiwalent za niewykorzystany urlop od firmy, w której była zatrudniona tj. (...) SP. Z.O. O.

/zaświadczenie od pracodawcy k. 84 – 85, zaświadczenie o przychodach k.82/

Za okres od 1.01.2018 r. wnioskodawczyni otrzymała dochód w wysokości 3252,12 zł.

/zaświadczenie o przychodach k.83/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy jest pomiędzy stronami bezsporny. Wnioskodawczyni w odwołaniu przyznała bowiem, że otrzymała zasiłek macierzyński w kwocie (...),66 wyrównania za grudzień 2017 r. oraz kwotę zasiłku macierzyńskiego za styczeń 2018 r. (...), 40 oraz że dochód jaki osiągnęła w grudniu 2018 r. tj. (...),49 stanowił ekwiwalent za niewykorzystany urlop w okresie zatrudnienia w firmie (...) SP. Z.O.O.

Zgodnie z Komunikatem Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 listopada 2018 r. w sprawie kwoty przychodu odpowiadającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za III kwartał 2018 r. ogłoszonego do celów emerytalnych stosowanej przy zawieszaniu renty socjalnej (M.P. z 2018 r., poz. 1154), kwota graniczna przychodu od 1 grudnia 2018 r. wynosiła 3.206,20 zł.

Natomiast zgodnie z Komunikatem Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 listopada 2017 r. w sprawie kwoty przychodu odpowiadającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za III kwartał 2017 r. ogłoszonego do celów emerytalnych stosowanej przy zawieszaniu renty socjalnej Na podstawie art. 10 ust. 9 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 982 i 1650, z 2014 r. poz. 1175 i 1682 oraz z 2017 r. poz. 1543) ogłasza się, że od dnia 1 grudnia 2017 r. kwota przychodu odpowiadająca 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za III kwartał 2017 r. ogłoszonego do celów emerytalnych wynosiła 2979,00 zł.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1455 ze zm.), prawo do renty socjalnej zawiesza się w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

W myśl ust. 2 art. 10, za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie działalności pozarolniczej.

W myśl ust. 6 art. 10, prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc, w którym zostały osiągnięte przychody, o których mowa w ust. 1-5a, w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych.

Stosownie do treści ust. 7 art. 10, osoba pobierająca rentę socjalną lub jej przedstawiciel ustawowy są obowiązani niezwłocznie powiadomić organ wypłacający rentę socjalną o osiągnięciu przychodu w kwocie powodującej zawieszenie prawa do renty socjalnej. Powiadomienie następuje w formie pisemnego oświadczenia. W przypadku, gdy składki na ubezpieczenia społeczne są odprowadzane przez płatnika składek, osoba pobierająca rentę socjalną jest obowiązana do przedstawienia zaświadczenia albo oświadczenia określającego kwotę przychodu.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że ubezpieczona w w/w miesiącu grudniu 2018 r. osiągnęła przychody z tytułu wynagrodzenia za pracę przekraczające 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych. W grudniu 2018 r. uzyskała kwotę 7049,75 zł, natomiast za styczeń 2018 r. kwotę 3253,12 zł

Nie ma racji pełnomocnik wnioskodawczyni twierdząc, że otrzymana przez nią w spornym miesiącu grudniu 2018 r. kwota otrzymana przez nią w grudniu 2018 r. nie będzie powodować zawieszenia renty, gdyż wypłacono jej ekwiwalent pieniężny za zaległy urlop, kiedy pracodawca kończył współpracę z wnioskodawczynią. Ponadto kwoty 1535,40 zł oraz (...), 66, które wnioskodawczyni otrzymała w styczniu 2018 od ZUS-u daje łącznie kwotę (...).06, a według wyciągów ZUS wnioskodawczyni za ten miesiąc otrzymała kwotę (...),12. Zatem jej dochód nie pochodził wyłącznie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie bowiem z art. 11 ust. 1 z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1509), przychodami są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń. Konieczne jest zatem określenie momentu uzyskania przychodu, by przyporządkować przychód do danego okresu rozliczeniowego - roku podatkowego, a w przypadkach rozliczania renty socjalnej również miesiąca (por. wyrok SA w Lublinie z dnia 10 listopada 2016 r., III AUa 542/16, Lex nr 2162894).

Podobne stanowisko wyraził także Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 24 listopada 2008 r., zgodnie z którym rozliczenie renty socjalnej z uwagi na uzyskany przychód następuje w skali miesiąca (w którym został osiągnięty), a nie w skali roku czy kwartału (lex nr 1143478).

Podobnie wypowiedział się również Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 13 lutego 2018 r., zgodnie z którym przy ustalaniu, czy przychód wpływa za zawieszenie lub zmniejszenie świadczenia obowiązuje zasada, zgodnie z którą przychód uważa się za osiągnięty w roku, w którym został wypłacony lub przedstawiony do wypłaty. Niezależnie od tego, w jakim okresie wykonywana była praca, z której uzyskano przychód, wynagrodzenie uznawane jest za przychód osiągnięty w miesiącu (roku), w którym go wypłacono (wyrok SA z B. z dnia 13 lutego 2018 r., III AUa 703/17, legalis nr 1763790).

A zatem mając na względzie powyższe należy wskazać, że rozliczenie dodatkowych przychodów uzyskiwanych w czasie pobierania renty socjalnej następuje w miesiącu uzyskiwania przychodu, a zatem nie istnieje prawna możliwość przyjęcia, że skoro zasiłek macierzyński za grudzień łącznie z zasiłkiem macierzyńskim za styczeń został wypłacony wnioskodawczyni w styczniu 2018 r. nie powinna być wliczona do miesięcznego przychodu wnioskodawczyni. To

samo odnosi się do wypłaty ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, skoro pracodawca wypłacił wnioskodawczyni ekwiwalent w grudniu 2018 r. (do którego wypłaty był zobowiązany w momencie zakończenia współpracy z ubezpieczoną) należy przyjąć datę wpływu ekwiwalentu pieniężnego na konto.

Przekroczenie przez wnioskodawczynię kwoty dopuszczalnego przychodu nie jest okolicznością zawinioną przez wnioskodawczynię, ale mimo to osiągnięty przychód powodował zawieszenie wypłaty renty socjalnej, a zatem wypłacone w tym miesiącu tj. w styczniu i grudniu 2018 r. świadczenie było nienależnym w rozumieniu przepisu art. 138 (...) " (...) 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1270) mającym zastosowanie w sprawie z mocy art. 15 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej.

Stosownie do treści art. 138 ust. 1 w/w ustawy osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu., przy czym ust. 2 pkt 1 zawiera definicję nienależnie pobranych świadczeń. Są to świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Natomiast według ust. 4 nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższym niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenie zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach – za okres dłuższy niż 3 lata z zastrzeżeniem ust. 5.

A zatem podstawą uznania świadczenia za nienależne jest zaistnienie okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenia prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania. Chodzi tu o okoliczności, które nie istniały w chwili przyznania świadczenia, natomiast powstały w czasie jego pobierania.

Uwzględniając powyższe nie ulega wątpliwości Sąd Okręgowy, że nie było intencją wnioskodawczyni wprowadzenie w błąd organu rentowego ani też pobranie nienależnych świadczeń, ale przepisy ubezpieczeń społecznych są skonstruowane w sposób wykluczający zastosowanie zasad współżycia społecznego i tym samym uznanie, że skoro wnioskodawczyni nie ponosi winy za wypłacenie jej wynagrodzeń za pracę od 2 różnych pracodawców w jednym miesiącu rozliczeniowym, to nie powinna być zobowiązana do zwrotu renty socjalnej.

W świetle jednak cytowanych przepisów oraz na tle ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd, decyzja organu rentowego zobowiązująca skarżącą do zwrotu nienależnie pobranej renty socjalnej za miesiące styczeń i grudzień 2018 r. w kwocie 1896,80 zł jest całkowicie zasadna. Fakt pobrania nienależnego świadczenia, po dokonaniu prawidłowego wyliczenia przez organ rentowy, wydaje się nie budzić żadnych wątpliwości.

Przepis art. 138 ust. 2 pkt 1 wyżej cytowanej ustawy uzależnia zwrot uznanego za nienależnie wypłacone świadczenie od prawidłowego pouczenia o skutkach pobierania świadczenia bez podstawy prawnej. Skarżąca została o powyższym pouczona szczegółowo, w decyzji przyznającej mu prawo do renty socjalnej.

W związku z powyższym brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych do uwzględnienia odwołania skarżącej.

W świetle tych okoliczności Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. wnioskodawczyni

J.K.